

Jaarverslag VTH Vijfheerenlanden 2024

1. Inleiding

Voor u ligt het VTH jaarverslag 2024 van de gemeente Vijfheerenlanden.

Dit jaarverslag maakt inzichtelijk welke werkzaamheden in 2024 op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (hierna VTH) zijn uitgevoerd in relatie tot het Uitvoeringsprogramma VTH 2024. VTH gaat over de fysieke leefomgeving. Meer specifiek over bouwen, planologisch gebruik en milieu.

2. Beleidscyclus

De uitvoering van de VTH-taken verloopt volgens twee cycli: een beleidsvormende en een uitvoerende cyclus. In combinatie worden deze ook wel de 'Big-8' genoemd. Het jaarverslag is een vast onderdeel van de Big-8.

3. Doelstellingen VTH

3.1 VTH beleidsnota

In de VTH beleidsnota 2021-2024 is vastgelegd wat we belangrijk vinden als het gaat om de uitvoering van de VTH-taken. De vijf beleidsdoelstellingen zijn:

- De komende beleidsperiode realiseren wij aangepaste werkwijzen en processen aan de Omgevingswet, zodat volgens de uitgangspunten van deze wet gewerkt kan worden;
- De komende beleidsperiode de koppeling tussen beleid en uitvoering versterken en nadrukkelijker sturen op prioriteit en inzet;
- De komende beleidsperiode realiseren wij aangepaste werkwijzen en processen op het stelsel van private kwaliteitsborging zodat wij erop toe kunnen zien dat de markt zijn verantwoordelijkheid neemt;
- De komende beleidsperiode realiseren wij de implementatie van een uniforme uitvoering van werkzaamheden a.d.h.v. de risicoanalyse en prioritering;
- De komende beleidsperiode realiseren wij een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken.

In 2024 hebben we afscheid genomen van bovenstaand doelstellingen. Op aanbeveling van het interbestuurlijk toezicht (IBT) worden in de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024 (U&H-strategie 2024) nieuwe doelen gesteld. Zie in dit verband paragraaf 3.3.

3.1 Realisatie Uitvoeringsprogramma 2024

In het uitvoeringsprogramma 2024 zijn ter uitvoering van bovenstaande doelen de volgende acties gepland. Grotendeels zijn deze acties verwezenlijkt.

1. Digitaliseren van diensten en werkprocessen door het optimaal inrichten van het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet en onze gemeentelijke applicaties. ✓
2. Informeren van de inwoners en de bedrijven over VTH-aangelegenheden. ✓
3. Integraal denken en werken, initiatieven wegen op meerwaarde. ✓
4. De VTH-processen uitvoeren conform de Wkb en hiervoor beleid maken. ✓
5. Jaarverslag VTH 2023 vaststellen en delen met de raad. ✓
6. Uitvoeringsprogramma VTH 2024 vaststellen en delen met de raad. ✓
7. Borgen van de kwaliteitscriteria onder de Omgevingswet. X
8. Parc Merwede: visie op legalisatie- en handhaving permanente bewoning ontwikkelen, nalopen van de gedoogbeschikkingen. ✓
9. Draaiende piketdienst. ✓
10. Deelnemen aan het ondermijningsoverleg en een goede ondersteuning bieden in concrete dossiers. ✓
11. Principeverzoeken tijdig behandelen. ✓
12. Tijdige, klantgerichte en kwalitatieve behandeling van vergunningaanvragen. ✓
13. Voldoen aan de eisen van de Wet open overheid en de Omgevingswet voor actieve openbaarmaking van gemeentelijke VTH-besluiten. ✓
14. Voorkomen dat in afwijking van de vergunning wordt gebouwd of gebruikt. ✓
15. Toezien op activiteiten zonder omgevingsvergunning. ✓
16. Toezien op het veilig, gezond en duurzaam gebruiken van bestaande bouwwerken. Klachten en meldingen waren hierbij leidend. ✓
17. Beperken van het brandveiligheidsrisico door controles en het aanspreken van de verantwoordelijke eigenaar / gebruiker. ✓
18. Besluiten op alle schriftelijke handavingsverzoeken binnen de wettelijk termijn. ✓
19. Meldingen nalopen en terugkoppelen binnen 2 maanden na de melding. X
20. Bijdragen aan de juridische kwaliteit van de primaire besluiten en de gemeente vertegenwoordigen in bezwaar en beroep. ✓

De acties zijn verwezenlijkt binnen de teams:

- Vergunningverlening;
- Toezicht en Handhaving;
- Ruimtelijke Ontwikkeling.

Waar geboden in samenwerking met de Omgevingsdienst en de VRU.

3.3 Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024

Op basis van een gebiedsgerichte omgevingsanalyse, voor activiteiten die in de fysieke omgeving van Vijfheerenlanden voorkomen, zijn nieuwe uitgangspunten opgesteld, nieuwe prioriteiten bepaald en nieuwe doelstellingen geformuleerd.

We willen daarbij werken met monitoringsinformatie voor het vergelijken van de planning en de realisatie zodat inzicht ontstaat voor een doelmatige inzet van de beschikbare capaciteit. De resultaten van de monitoring nemen we op in ons jaarverslag.

4. Toelichting resultaten 2024

In het afgelopen jaar heeft de gemeente gewerkt aan het uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma 2024. Hieronder lichten we een aantal acties uit.

Ad 1. Werkprocessen (CLO) verbeterd

Er wordt gewerkt met workflow applicatie Centric Leefomgeving (CLO). Het CLO is operationeel en vormt een koppeling met het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingsrecht).

In 2024 zijn de werkprocessen verder ingericht of verbeterd. Voor de meest voorkomende lokale activiteiten en aanvragen zijn in 2024 toepasbare regels gemaakt. Dit zijn onder andere de kap- en inritvergunningen.

Ook is energie gestoken in werkinstructies, sjablonen en steekproeven voor de kwaliteit, uniformiteit en de continuïteit van de dienstverlening.

Ad 4 De VTH-processen uitvoeren conform de Wkb en hiervoor beleid maken.

We beoordelen sinds april 2024 de meldingen op basis van de toetsing- en beoordelingskaders uit het uitvoeringsbeleid Wet kwaliteitsborging voor het bouwen van de gemeente Vijfheerenlanden.

Ad 7. Start gemaakt met de implementatie van de kwaliteitscriteria 2.3

De doelstelling is nog niet gehaald. Sinds 1 januari 2024 zijn de kwaliteitscriteria 2.3 voor de VTH/RO-taakuitvoering van kracht. In de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Vijfheerenlanden heeft de gemeenteraad bepaald dat de vigerende kwaliteitscriteria van toepassing zijn op de VTH /RO taken in het Omgevingsrecht. Het college van Vijfheerenlanden dient volgens deze verordening jaarlijks te rapporteren of de uitvoering aan de eisen voldoet. Voor deze beoordeling is ondersteuning gevraagd van een externe partij die in het najaar van 2024 met de opdracht is gestart.

De kwaliteitscriteria hebben zowel betrekking op de kwaliteit van de organisatie (robuustheid van de taakuitvoering) als de kwaliteit van de medewerkers (kennis en ervaring). Voor de organisatie betekent dit dat er een sluitende beleidscyclus is, een inhoudelijke ondergrens en dat de taken belegd worden bij organisaties die continuïteit in de uitvoering kunnen garanderen. Op medewerkersniveau betekent dit o.a. dat voldoende deskundigheid en 'vlieguren' (frequente uitvoering) gevraagd worden om de taken adequaat uit te kunnen voeren.

Ad 12. Vergunningen

vergunningen 2024	prognose	gerealiseerd
Vooroverleg / principeverzoeken	130	266
Informatieverzoeken	40	237
Omgevingsvergunningen	400	558

juridische aspecten vergunningen 2024	prognose	gerealiseerd
Advies	20	24
Kwaliteitscontrole / steekproeven	20	52
Bezwaar	12	50
Beroep	2	5
Hoger beroep	1	1
Motiveren omgevingsvergunningen	8	20

Ad 15. Toezien op activiteiten zonder omgevingsvergunning

Bouwstop

Het komt voor dat zonder omgevingsvergunning wordt gehandeld. Soms kan dit worden gelegaliseerd. Dan wordt er niet gehandhaafd. In 2024 is er in dit kader 8 keer een bouwstop opgelegd. Zie in dit verband ook de tabel onder het kopje bestuursrechtelijke handhaving.

Arbeidsmigranten in woningen

Bij meldingen / verzoeken over arbeidsmigranten die in een regulier woning gehuisvest zijn, is gecontroleerd en handhavend opgetreden. Drie dossiers in dit verband.

Parc Merwede

Op grond van welke wettelijke bepalingen/bestemmingsplan/omgevingsplan is er in 2024 besloten tot start van de handhaving bij bewoning van arbeidsmigranten op Parc Merwede. Het gaat om 20 dossiers. De gesprekken die gaan over de toekomst van het Parc hebben uiteindelijk geen invloed op de handhaving omdat, ook als het Parc in de toekomst een woonbestemming krijgt, blijft bewoning door arbeidsmigranten in strijd met het paraplubestemmingsplan Wonen en parkeren. Dan geldt nog steeds de wettelijke verplichting tot handhaving.

Ondermijning

Om ondermijning binnen Vijfheerenlanden tegen te gaan, zijn integrale controles uitgevoerd. Het team Toezicht en Handhaving nam hieraan deel. Afhankelijk van de casus sloot politie, RIEC, Nederlandse Arbeidsinspectie aan. In 2024 zijn zes integrale controles uitgevoerd.

Bestuursrechtelijke handhaving

Onderstaande tabel geeft aan hoe in invulling is gegeven aan de bestuursrechtelijke handhaving.

Bestuursrechtelijke Handhaving 2024	Prognose	Gerealiseerd
Bouwstop	5	8
Verzoeken om handhaving en besluiten dienaangaande	7	10
Waarschuwingen, voornemens en lasten onder dwangsom / bestuursdwang	48	68
Bezwaar	10	7
Beroep	5	5
Hoger beroep	2	2

Ad 19. Meldingen nalopen en terugkoppelen binnen 2 maanden

Deze doelstelling is niet gehaald. Meldingen over (vermeende) overtredingen worden ambtshalve beoordeeld zodra er ruimte voor is. Dit vanuit het algemeen belang dat gediend is bij handhaving in relatie tot de prioriteiten. In de praktijk blijkt een terugkoppeling niet altijd haalbaar. Dit wordt dan aan de voorkant (bij de bevestiging van de melding) ook gecommuniceerd.

5. Interbestuurlijk toezicht

De provincie Utrecht beoordeelt jaarlijks vanuit het interbestuurlijk toezicht (IBT) de uitvoering van een aantal (medebewind)taken van de gemeente Vijfheerenlanden. De aanbevelingen van het IBT zijn in 2024 meegenomen bij het opstellen van de nieuwe U&H Strategie.

De provincie Utrecht ziet erop toe of en in hoeverre gemeenten voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen, onder andere op het gebied van het omgevingsrecht. Het IBT richt zich zowel op de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving, als op ruimtelijke ordening, milieu, externe veiligheid en erfgoed/monumenten.

Navolgende tabel laat de verbeterpunten naar aanleiding van het interbestuurlijk toezichtsoordeel zien en de acties die we in 2024 hierop hebben genomen.

Verbeterpunt	actie 2024 / stand van zaken
1. Voer een periodieke beleidsevaluatie uit. Stel deze vast en stuur deze ter informatie aan de gemeenteraad.	In de nieuwe Uitvoeringsstrategie 2024 is voorzien in periodieke beleidsevaluatie.
2. Geef in het jaarverslag aan in hoeverre de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de in het beleid gestelde doelen in het VTH-beleid 2021-2024.	We gaan met ingang van 2025 werken met monitoringinformatie voor het vergelijken van de planning en de realisatie zodat inzicht ontstaat voor een doelmatige inzet van de beschikbare capaciteit. De resultaten van de monitoring nemen we op in ons jaarverslag.
3. Formuleer in het VTH-beleid 2025-2029 concrete en meetbare doelstellingen op basis van de risicoanalyse en prioriteiten en laat deze doelen terugkomen in de uitvoeringsprogramma's, jaarverslagen en toekomstige periodieke beleidsevaluaties.	Op basis van een gebiedsgerichte omgevingsanalyse, voor activiteiten die in de fysieke omgeving van Vijfheerenlanden voorkomen, zijn nieuwe uitgangspunten opgesteld, nieuwe prioriteiten bepaald en nieuwe doelstellingen geformuleerd die met ingang van 2025 in een jaarlijks uitvoeringsprogramma worden geconcretiseerd.
4. Maak de personele en financiële middelen die benodigd en beschikbaar zijn voor het bereiken van de in het beleid geformuleerde doelen inzichtelijk en waarborg deze in de begroting.	Met ingang van 2025 worden de personele en financiële middelen gekoppeld aan doelen en inzichtelijk gemaakt.
5. Stel het uitvoeringsprogramma tijdig vast en houdt rekening met de conclusies en aanbevelingen uit het jaarverslag.	Het jaarverslag en het uitvoeringsprogramma worden uiterlijk in januari van het lopende jaar vastgesteld.
6. Draag zorg voor voldoende financiële en personele middelen om de in het uitvoeringsprogramma voorgenomen activiteiten uit te kunnen voeren en vul zo	Met ingang van 2025 worden de personele en financiële middelen gekoppeld aan doelen en inzichtelijk gemaakt. Middelen of programma wordt realistisch aangepast.

nodig deze middelen aan of pas het uitvoeringsprogramma zo nodig aan.	
7. Evalueer jaarlijks in hoeverre de omgevingsdienst voldoet aan de kwaliteitscriteria (hoeveelheid fte's, opleiding, werkervaring, aanvullende kennis en frequentie) en rapporteer hierover aan de gemeenteraad.	pm

6. VTH-thuistaken

De gemeente heeft de uitvoering van de VTH-taken georganiseerd binnen de teams Vergunningen, toezicht & handhaving, Ruimtelijke Ontwikkeling.

De Brandweer (VRU) verzorgt de advisering over brandveiligheidsaspecten bij vergunningaanvragen, meldingen en evenementen alsmede het toezicht op deze brandveiligheidsaspecten. Op deze plaats wordt verwezen naar de jaarcijfers Risicobeheersing van de Veiligheidsregio Utrecht 2024 voor Vijfheerenlanden. Zie bijlage 1.

7. Milieubelastende activiteiten

De Omgevingswet spreekt van milieubelastende activiteiten in plaats van inrichtingen (bedrijven). Onder de Omgevingswet zijn de bevoegdheden voor milieubelastende activiteiten verder gedecentraliseerd. Dit houdt in dat meer milieubelastende activiteiten onder bevoegd gezag van de gemeente zijn komen vallen.

De Omgevingsdienst regio Utrecht (hierna ODRU) voert de milieutaken in mandaat uit. voor de aangesloten gemeenten.. De taken van de ODRU zijn grofweg te verdelen in 'Vergunningen en meldingen', 'Toezicht en handhaving' en 'Expertise & advies'. De ODRU behandelt bijvoorbeeld alle sloopmeldingen (inclusief asbestsaneringen) en alle meldingen in het kader van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het toezicht hieromtrent wordt ook door de ODRU verzorgd. Op deze plaats wordt verwezen naar de jaarcijfers van de ODRU. Het jaarrapport wordt in de loop van 2025 verwacht.

8. Omgevingswet

De manier van werken onder de Omgevingswet is sinds 1 januari 2024 anders. Er is meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. Onder de wet wordt gewerkt vanuit vertrouwen (van "nee, tenzij" naar "ja, mits") en er moet een integrale afweging over het hele fysieke domein worden gemaakt.

9. Wet kwaliteitsborging bouw

In het nieuwe stelsel toetst de gemeente een aanvraag omgevingsvergunning voor bouwen niet langer aan de (bouwtechnische) voorschriften van het Bouwbesluit. Ook het toezicht op de naleving van de bouwtechnische voorschriften tijdens de uitvoering van het bouwproject vervalt. Het doel van de Wkb is verbetering van de bouwkwaliteit door versterking van de positie van de particuliere en zakelijke bouwconsument en door de introductie van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor bouwwerken. Uitgangspunt daarbij is dat de initiatiefnemer van een bouwproject het bouwproces zodanig organiseert dat er voldoende waarborgen zijn die ervoor zorgen dat het eindresultaat voldoet aan het Bouwbesluit.

De wet is op 1 januari 2024 ingegaan voor nieuwe bouwwerken in gevolgklasse 1. Dat is de laagste risicoklasse waar bijvoorbeeld eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden onder vallen.

10. Beschikbare capaciteit

De beschikbare capaciteit bij de teams Vergunningen en Toezicht & Handhaving voor de uitvoering van de Wabo-taken Bouwen was in 2024 is als volgt opgebouwd:

Formatie Vergunningverlening Omgevingswet	Fte
Medewerker vergunningen WABO	1

Vergunningverlener + casemanager WABO	5,63
Regisseur Vergunningen, Toezicht en Handhaving	1
Functioneel applicatiebeheerder	1
Totaal	8,63
Formatie Toezicht & Handhaving	Fte
Juridisch adviseur handhaving	2,66
Beleidsadviseur VTH	1
Medewerker vergunningen WABO	0,91
Toeziethouder WABO A	3
Toeziethouder WABO B	2
Totaal	9,57

De financiële borging voor de inzet van de beschikbare capaciteit en de nodige middelen ligt vast in de jaarlijkse begroting van de gemeente.

11. Samenwerkingspartners

In het VTH-Beleid 2021-2024 zijn de samenwerkingspartners beschreven. Denk hierbij aan de Omgevingsdienst regio Utrecht, de Veiligheidsregio Utrecht, de provincie Utrecht en de politie.

12. Bijlage(n)

1. Productbladen milieu
2. Overzicht omgevingsvergunningen met advies archeologie 2024
3. ROM overzicht 2024
4. Halfjaarrapportage ODRU 2024
5. Jaarcijfers 2024 VRU
6. Toelichting jaarcijfers 2024 VRU
7. Productplan 2025 VRU
8. Toelichting productplan 2025 VRU